

AMOR CLANDESTÍ

El mes de desembre hem gaudit de la redacció propera de la Teresa Pàmies que ha viscut tant que ha necessitat servir-se de la literatura per deslliurar-se d'un excés d'emoció continguda. Si més no, aquesta és la sensació que hem tingut amb la seva novel·la.

La novel·la té un inici revelador: una cita d'amor clandestina, una trobada pactada des de feia temps, en un parc públic de Barcelona, amb unes consignes de seguretat. El nerviosisme d'ella ens ofega i ofega la trobada. Allò que més ens impacta però, és l'edat: ell en té cinquanta-set i ella cinquanta-dos. Al final del relat, sabem que aquesta ha estat la dinàmica de tota la seva història com a parella. I en el Llibrefòrum ens vam plantejar si aquesta forma de viure havia valgut realment la pena.

Teresa Pàmies és sàvia, sap que allò que relata és massa autobiogràfic per mantenir el cap clar i la veu neutra. Així que es cura en salut: la narració divideix els capítols en dues persones i dues tipografies; quan està escrit en cursiva, el relat és en 3a persona del singular i descriu l'estat dels personatges des d'un narrador que pretén ser, al màxim fins on és possible, omniscient; quan està escrit en lletra recta, el relat és en 1a persona del singular i els lectors vivim amb l'autora/protagonista les emocions intenses i contradictòries alhora. Amb un exemple ho veureu molt clar: si el relat en 1a persona ens parla de la ràbia que sent davant d'uns fills que idolatren un pare que no veuen mai (alguna trobada clandestina i esporàdica a l'any) i que es barallen amb la mare que està obligada a educar-los i criar-los tota sola, el relat en 3a persona ens explica com ha estat aquesta dona la que els ha ensenyat a admirar com un heroi el pare sempre absent perquè no en pateixin l'absència.

Mentre anem llegint, admirem el gran amor que havia d'unir aquests dos éssers que lluitaven per estar junts, estant sempre separats, i alhora ens permetem dubtar de la legitimitat de les seves vides. Ell sempre en cercles de clandestinitat comunista, fent conferències i manifestos, sembla tancat en una lluita que esdevé estèril per massa llarga. Ella mateixa reconeix que el seu home no està veient que transcorren els anys i els joves que hereten la seva ideologia pensen i fan diferent i no sembla que hagin de reconèixer el seu sacrifici vital. Això a nivell professional. A nivell íntim, en algun moment l'autora confessa que la passió decreix per manca de trobades i que el fet de no envellir junts fa trontollar l'acceptació de la decrepitud d'ambdós. Sembla ser, doncs, que al final tot se segueix sostenint per un fort sentit del compromís, amb les idees i amb la parella, que ambdós tenen ben arrelat dins seu. Són testimonis d'una generació que l'oposició al franquisme va modelar, però que en temps de democràcia resta dissolta en un feridor anonimata.

“Ni l'un ni l'altre no volien admetre que les seves relacions s'havien anat modificant, no pas pels condicionants de la clandestinitat, sinó pel pas dels anys, senzillament. Com li passa a tota parella humana per molt que s'hagi estimat.”

Bona lectura,

Muntsa Farré